

Институт
за агростратегии
и иновации

гр. София 1606, ул. Дамян Груев 1, ет. 6
тел. +359 2 423 73 23, мобилен +359 0886 142 323
info@agroinnovations.bg, www.agroinnovations.bg

НАРОДНО СЪБРАНИЕ на РБ

ВХ № 17Г-510-00-51

ДО

ПОЛУЧЕНО НА 10.07.2015

РУМЕН ХРИСТОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯ ПО
ЗЕМЕДЕЛИЕ И ХРАНИТЕ
43-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

15.14

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ХРИСТОВ,

Приложено Ви представям становището на Института по агростратегии и иновации по проект на Министерски съвет на Закон за изменение и допълнение на Закона за собствеността и ползването на земеделските земи, внесен в Народно събрание с № 502-01-55 от 06.07.2015 г.

10.07.2015 г.
Гр. София

Светлана
Председател на УС на ИИ

СТАНОВИЩЕ ПО ПРОЕКТ НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА СОБСТВЕНОСТТА И ПОЛЗВАНЕТО НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ЗЕМИ

Във връзка с проект на Министерски съвет на Закон за изменение и допълнение на Закона за собствеността и ползването на земеделските земи, внесен в Народно събрание № 502-01-55 от 06.07.2015 г., **Институтът за агростратегии и иновации** счита за необходимо да изкаже и своето становище по така залегналите изменения в закона по отношение на стопанисването на постоянно затревените площи и по-специално §9 от Преходните и заключителни разпоредби:

„§9. (1) Ползвателите, сключили договори за наем или аренда на пасища, мери и ливади от държавния и общински поземлен фонд преди 24.02.2015 г., са длъжни да ги преведат в съответствие с изискванията на чл. 37и, ал. 4, в срок до 01.02.2016 г.

(2) Лицата по ал. 1 представят на кмета на общината, съответно на директора на областната дирекция „Земеделие“, документ за броя и вида на пасищните селскостопански животни, отглеждани в собствени или ползвани животновъдни обекти, регистрирани в Интегрираната система на БАБХ, в срока по ал. 1.

(3) Договорите за наем или аренда на пасища, мери и ливади от държавния и общински поземлен фонд, които не са приведени в съответствие с чл. 37и, ал. 4, в срока по ал. 1, се прекратяват.

(4) Кмет на община, съответно директор на областна дирекция „Земеделие“, който не прекрати договорите при условията на ал. 3 се наказва с глоба от 5 000 лева до 10 000 лева.“

Приветстваме предлаганите нови разпоредби на чл. 37л, ал. 4-8, които ще действат занапред и предвиждат извършването на проверки, разпоредени от кмета на съответната община, съответно от директора на областна дирекция „Земеделие“ по сключените договори за наем или аренда в периода от 1 до 20 февруари. Считаме, че залагането на контрол в процедурата по отдаване на държавни и общински пасища е необходима и крайно целесъобразна мярка. Естествено и логично е във всяка държава-членка на ЕС да има строги правила, които да важат по един и същи начин на всички земеделски стопани, в частност да се даде реален шанс на всички лица, собственици за действащи животновъдни обекти, както да се възползват от възможността за директно предоставяне на пасища от държавата или общината по реда на чл. 37и, така и да разполагат с необходимото правно основание съгласно чл. 41 от Закона за подпомагане на земеделските производители, което е условие за заявяване на директно плащане по отделните схеми и мерки на площ.

В същото време намираме разпоредбата на §9 от Преходните и заключителните разпоредби на проектозакона за противоречива. Съгласно Закона за нормативните актове обратна сила на закон може да се придаде само по изключение и второ, не може да се дава обратна сила на разпоредби, които предвиждат санкции, освен ако те са по-леки от отменените. Тук е необходимо да внесем яснота по отношение на стария ред за отдаване на общински постоянно затревени площи, залегнал в редакцията на Закона за собствеността и ползването на земеделските земи преди 24.02.2014г., когато пасища, мери и ливади - общинска собственост, се отдаваха под наем или под аренда само на земеделски стопани, отглеждащи пасищни животни, или на лица, които са поели задължение да ги поддържат в добро земеделско и екологично състояние за срок 5 години. Така на практика постоянно затревените площи могат да се поддържат от лица, които още към момента на сключване на договор с общината са поели ангажимент, без наличие на животни, да поддържат площите в добро земеделско и екологично състояние. Необходимо е да се отбележи, че привездането на изоставено пасище (каквито в редица случаи са общинските такива), покрито с храсти и няколко годишна растителност, е със себестойност от порядъка на 300-500лв. на декар, след това разходите за поддържане на имота драстично намаляват, но само при наличие на собствена земеделска техника за косене на затревени площи. С предлаганото изменение на закона, тези лица ще бъдат лишени от правно основание на ползване и техните договори ще бъдат прекратени, ако ползвателите не станат животновъди в рамките на следващите месеци до 01 февруари 2016г. Тук възниква въпросът доколко законосъобразно е прекратяването на договор, сключен между общината и лице, стриктно изпълняващо поетите ангажименти, залегнали в клаузите на договора. Дали придаването на обратна сила на закона би реализирало адекватна политика в сферата на земеделието или по-скоро би довело до правен хаос и инициране на множество съдебни дела за обезщетение в полза на наемателите, като разносните естествено ще бъдат за сметка на общинския бюджет. В допълнение, отглеждането на животни за мляко или за месо е сериозна дейност, която не всеки може да извършва; необходими са значителни инвестиции както за закупуването на селектирани животни, така и за осигуряване на инфраструктура за отглеждането им. Затова считаме, че предлаганата промяна няма в достатъчна степен да насърчи навлизането на нови животновъди и развитие на отрасъла, а дори напротив, може да се стигне до заобикаляне на изискването чрез фиктивното осигуряване на необходимия брой животни, без реално да се извършва дейност по отглеждането им и добиване на продукция от тях.

От друга страна съгласно Регламент 1307/2013 (чл. 4, пар. 1, буква в, ii,) позволява постоянно затревените площи да се поддържат и чрез косене, а не само чрез паша. Следователно сключването на договори за постоянно затревени площи, които ще се поддържат чрез косене с лица, които не разполагат с животни е напълно в съответствие с директно приложимото европейско законодателство, а то от своя страна следва да бъде спазвано.

Погледнато от ъгъла на достъпната обезпеченост на животновъдите с постоянно затревени площи за паша, може да бъде направен един анализ на данните, предоставени публично от Министерство на земеделието и храните (разбира се има и допълнителни фактори, които следва да се вземат предвид). Данните от последния Аграрен доклад за 2013 г. показват следния брой на регистрирани животни в страната:

- Брой говеда-575 584 бр.
- Брой овце- 1 369 578 бр.
- Брой кози- 244 559 бр.

Съгласно Закона за собствеността и ползването на земеделските земи пасищата, мерите и ливадите се разпределят между правоимащите, които имат регистрирани животновъдни обекти в съответното землище, съобразно броя и вида на регистрираните пасищни селскостопански животни, в зависимост от притежаваните или ползвани на правно основание пасища, мери и ливади, но не повече от 10 дка за 1 животинска единица в имоти от първа до седма категория и до 20 дка за 1 животинска единица в имоти от осма до десета категория. По кадастрална карта/КВС общинските пасища, мери и ливади са 8 670 000 хил. декара, а държавните – 2 180 000 декара. Една животинска единица се равнява на 1 говедо или 6,7 овце или кози. С регистрираните животни към 2013 година в идеалния случай могат да се заявят 8 164 999 декара пасища, тоест 2 685 001 декара няма да могат да бъдат отдадени на животновъди, тъй като ще бъдат достатъчно обезпечени със земя. Следва да се има предвид, че някои от видовете животни не се отглеждат свободно пасищно (тоест не е необходима ПЗП за паша), както и трябва да се вземе предвид факта, че в някои общини има по-малко регистрирани животни, а повече пасища, мери и ливади. **Следователно тук възникват редица от въпроси: (1) колко от тези държавни и общински земи вече са отдадени на лица без животни; (2) какъв е недостигът, който се поражда от страна на животновъдния сектор в зависимост от вида и броя на животните и наличието на държавни или общински ПЗП в съответното населено място; (3) има ли изобщо наличие на животновъди във всеки район, където има държавни и общински ПЗП.**

Друг е въпросът, че и последните промени в ЗСПЗЗ от тази година в частта за отдаването на постоянно затревените площи, **не се основаваха на публичен анализ с конкретни цифри, който да даде обективна преценка доколко животновъдите не разполагат с площи за паша и причините за това.** Дали причините животновъдите да не могат да разполагат с ПЗП са финансови (липса на средства, с които да спечелят на търга, тоест възможност да предложат по-висока наемна цена) или защото нямат достъп до търговете, заради порочни практики при отдаването, тоест неспазване на ЗСПЗЗ от страна на кметовете). Освен това дали с прекратяването на действащите договори действително се търси покриване на нужди на животновъдите и с колко декара, за кои животновъди и т.н. Тези въпроси стоят и днес и ние считаме, че само

след подробен анализ с конкретни цифри, следва да се пристъпи към промяна и то придаваща обратна сила на закона за вече сключени договори за наем или аренда.

Интерес предизвиква и съобщение пред Радио „Фокус“ на народен представител Мария Белова от Сливен от 4 юли, където се казва, че „35% от наетите с дългосрочни договори мери, пасища и ливади – държавна и общинска собственост не отговарят на законовите разпоредби за ползването на тези площи. Това е показала ревизия на договорите, направена от Министерството на земеделието“. Считаме, че след като има такава ревизия е редно резултатите от нея да бъдат публично достояние. Нещо повече, тя поражда редица въпроси – кои законови разпоредби за ползването на тези площи не са спазени, от кого, има ли данни за административни нарушения или извършени престъпления и т.н. Тъй като едва ли може да се приведат всички случаи под един знаменател, всеки един от тях трябва да бъде разгледан индивидуално и трябва да се процедира от съответния компетентен орган по административен или съдебен ред, а не да се прибързва с промени на закона и то с обратно действие.

Не на последно място не бива да забравяме, че **съществува риск да не бъде спазено съотношението съгласно европейското законодателство на заявените ПЗП спрямо общата заявена площ.** Следователно на обществото е необходимо да бъде представен още един разрез на проблема. Какво е съотношението между ПЗП (без значение дали са заявени за поддържане чрез паша или косене) и общата заявена площ към момента и колко би било това съотношение след прекратяване на договорите за наем и аренда на ПЗП, които се поддържат чрез косене, ако бъде приет закона от Народно събрание и те не бъдат заявени като ПЗП. Много е важно да бъдат предвидени всички възможни сценарии и да бъдат обсъдени със сектора и с обществеността като цяло преди приемането на закона в предлагания вид.

Интерес и въпроси предизвикват и мотивите към законопроекта, където се казва: „Към настоящия момент тези договори (имат се предвид договорите за ПЗП без животни) са действащи, но предвид постъпващите в министерството множество сигнали и жалби от животновъди, в които се изразява недоволство, че големи площи от землищата, в които са разположени животновъдните им обекти, се ползват от лица, които нямат животни, но получават субсидии за помощ, а за фермерите няма свободни терени за разпределение, необходими им за отглеждане и изхранване на животните, МЗХ инициира нови промени в ЗСПЗЗ, свързани с тази материя“. Първо считаме, че е правилно тези сигнали и жалби на животновъди да бъдат точно идентифицирани пред обществото – колко са, кои животновъди, от кои райони на страната и т.н. и второ, надяваме се тези жалби и сигнали да са били проверени от страна на МЗХ и едва след това да е изготвен анализ от МЗХ, който да послужи за инициране на промени в законодателството. Такъв анализ до момента няма оповестен.

Изменението в закона би следвало да цели спазване на принципите на Регламент 1307/2013, който еднакво третира както ПЗП за паша, така и за косене и

обезпечаването на сектор „Животновъдство“. Предлаганият §9 от законопроекта обаче поставя под съмнение дали изменението ще доведе до резултат, съответстващ на европейското законодателство и дали е в помощ на животновъдния сектор, както се твърди в мотивите към законопроекта.

С
А

10.07.2015 г.
Гр. София

Светла
Предсе,
ва
У

|